

Piątek, 24 kwietnia 2009 r.

Sytuacja w Bośni i Hercegowinie

P6_TA(2009)0332

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 kwietnia 2009 r. w sprawie sytuacji w Bośni i Hercegowinie

(2010/C 184 E/22)

Parlament Europejski,

- uwzględniając konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z dnia 16 czerwca 2003 r. w sprawie Bałkanów Zachodnich oraz załącznik do nich zatytułowany „Agenda z Salonik dla Bałkanów Zachodnich: w kierunku integracji europejskiej” zatwierdzonej przez Radę Europejską obradująca w Salonikach w dniach 19 i 20 czerwca 2003 r.,
 - uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną z drugiej strony, podpisany 16 czerwca 2008 r.,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2008 r. w sprawie zawarcia Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi z jednej strony a Bośnią i Hercegowiną z drugiej strony ⁽¹⁾,
 - uwzględniając mianowanie w dniu 11 marca 2009 r. JE Valentina Inzka na nowego specjalnego przedstawiciela UE dla Bośni i Hercegowiny ⁽²⁾,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie w sprawie reformy konstytucyjnej, własności państwowej, spisu ludności i Dystryktu Brzko, wydaną w miejscowości Prud dnia 8 listopada 2008 r. przez przywódców partii HDZ BiH, SNSD i SDA, a także uwzględniając ich późniejsze spotkania,
 - uwzględniając art. 103 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że wciąż pogarszający się klimat polityczny w Bośni i Hercegowinie (BiH) stanowi poważne źródło niepokoju Parlamentu,
- B. mając na uwadze, że państwo BiH, jak zapisano w porozumieniu pokojowym z Dayton, jest namacalnym świadectwem chęci osiągnięcia trwałego pojednania między różnymi społecznościami w następstwie brutalnego konfliktu w latach dziewięćdziesiątych,
- C. mając na uwadze, że proces pojednania jest nierozzerwalnie związany z postępiami kraju na drodze do integracji europejskiej, ponieważ w gruncie rzeczy opiera się on na tych samych wartościach co Unia Europejska,
- D. mając na uwadze, że podpisanie powyższego układu o stabilizacji i stowarzyszeniu między Bośnią i Hercegowiną a WE dało wyraźny sygnał, że obietnica członkostwa BiH w UE jest realna i osiągalna, pod warunkiem że kraj ten spełni kryteria z Kopenhagi i zdoła przeprowadzić niezbędne reformy przewidziane w priorytetach partnerstwa europejskiego,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2008)0522.

⁽²⁾ Wspólne działanie Rady 2009/181/WPZiB z dnia 11 marca 2009 r. dotyczące mianowania Specjalnego Przedstawiciela Unii Europejskiej dla Bośni i Hercegowiny (Dz.U. L 67 z 12.3.2009, s. 88).

Piątek, 24 kwietnia 2009 r.

- E. mając na uwadze, że wszelkie próby podważania integralności terytorialnej BiH stanowiłyby nie tylko pogwałcenie porozumienia pokojowego z Dayton, według którego żadna jednostka terytorialna nie ma prawa odłączyć się od BiH, ale byłyby także sprzeczne z zasadami tolerancji i pokojowego współistnienia społeczności etnicznych, które są podstawą stabilności w całym regionie Bałkanów Zachodnich,
- F. mając w związku z tym na uwadze, że wspólnota międzynarodowa i UE w żadnym wypadku nie zaakceptują ani nie będą tolerowały jakiegokolwiek podziału BiH,
1. jest zdania, że integracja europejska leży w interesie ogółu ludności Bałkanów Zachodnich; z tego względu ubolewa nad faktem, że politycy BiH nie są zdolni porozumieć się w sprawie wspólnej perspektywy politycznej dla ich kraju i przez krótkowzroczny nacjonalizm utrudniają osiągnięcie celu, jakim jest przystąpienie do Unii Europejskiej i który przyniósłby obywatelom BiH pokój, stabilność i dobrobyt;
2. przypomina przywódcom politycznym w BiH, że przystąpienie do UE oznacza akceptację wartości i zasad, na których opiera się UE, a mianowicie poszanowania praw człowieka, m.in. praw mniejszości, solidarności, m.in. solidarności narodów i wspólnot, tolerancji, m.in. tolerancji dla różnych tradycji i kultur, rządów prawa, m.in. poszanowania niezawisłości sądownictwa, oraz demokracji, m.in. akceptacji dla rządów większości i swobody wypowiedzi; apeluje do przywódców politycznych o powstrzymanie się od polityki nienawiści, programów nacjonalistycznych i separatyzmu, a także potępia jednostronne odstąpienie od reform;
3. przypomina również, że perspektywę przystąpienia do UE zaproponowano BiH jako jednemu krajowi, a nie jego poszczególnym częściom składowym, oraz że w rezultacie groźby odłączenia lub inne próby podważenia suwerenności tego państwa są absolutnie niedopuszczalne;
4. w tym względzie wzywa wszystkie odpowiednie władze i przywódców politycznych, żeby znacznie bardziej skupili się na pojednaniu, wzajemnym zrozumieniu i środkach prowadzących do pokoju, tak aby wesprzeć stabilność kraju i pokój międzyetniczny;
5. potwierdza, że jeżeli BiH poważnie myśli o przystąpieniu do UE, powinna spełnić następujące wymogi:
- a) instytucje państwowe muszą przyjąć i skutecznie wdrożyć reformy niezbędne w celu przystąpienia do UE;
- b) z tego względu państwo powinno ustanowić instytucje publiczne oparte na rządach prawa i zdolne do skutecznego podejmowania decyzji; instytucje te muszą być sprawne, wiarygodne i niezależne od wpływów politycznych, a także muszą dysponować odpowiednimi zasobami;
6. jest zdania, że powyższe wymogi można spełnić jedynie dzięki reformie konstytucyjnej BiH, opartej na następujących kryteriach:
- a) państwo powinno mieć wystarczającą władzę prawodawczą, budżetową, wykonawczą i sądową, żeby działać jako członek UE, ustanowić sprawny wspólny rynek, wspierać spójność gospodarczą i społeczną oraz reprezentować i bronić interesów kraju za granicą;
- b) liczba poziomów administracyjnych uczestniczących w zarządzaniu krajem powinna odpowiadać zasobom finansowym BiH i opierać się na wydajnym, spójnym i skutecznym rozdziale kompetencji;

Piątek, 24 kwietnia 2009 r.

- c) obrona żywotnych interesów narodowych w BiH musi odpowiadać zdolności działania kraju;
- d) wszystkim wspólnotom mniejszościowym muszą przysługiwać te same prawa co społeczeństwom tworzącym większą całość, co oznacza zniesienie ograniczeń etnicznych dla biernego prawa wyborczego zgodnie z postanowieniami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i odpowiednimi opiniami Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji i Prawa (Komisja Wenecka);
7. podkreśla w tym kontekście potrzebę znalezienia jasnego rozwiązania kwestii własności państwowej, zgodnie z prerogatywami konstytucyjnymi państwa centralnego;
8. przypomina politykom w BiH, że ich obowiązkiem jest osiągnięcie porozumienia w powyższych kwestiach, a jeżeli nie zdołają dojść do takiego porozumienia, skażą swój kraj i swoich obywateli na stagnację i izolację w czasie, gdy kryzys finansowy i gospodarczy poważnie dotyka BiH i prowadzi do znacznej utraty miejsc pracy;
9. zauważa, że reforma konstytucyjna w kraju i jego perspektywa europejska powinny podlegać szeroko zakrojonej, gruntownej debacie z udziałem wszystkich części składowych społeczeństwa BiH oraz że nie mogą zostać zmonopolizowane przez przywódców głównych partii politycznych i wspólnot etnicznych;
10. wzywa Radę Ministrów BiH oraz Zgromadzenie Parlamentarne, żeby podjęły większe i skuteczniejsze wysiłki w celu uchwalenia przepisów prawa niezbędnych do spełnienia wymogów integracji europejskiej, oraz zachęca różne organy i urzędy w BiH, żeby usprawniły koordynację w sprawach dotyczących UE;
11. wzywa, żeby wreszcie powołano nowego dyrektora urzędu integracji z UE, i przypomina władzom BiH, że wybór kandydata powinien być bezstronny i oparty wyłącznie na odpowiednim doświadczeniu zawodowym, wykazanych umiejętnościach i gruntownej znajomości spraw europejskich;
12. wzywa władze BiH, żeby rychło spełniły wymogi zawarte w planie liberalizacji systemu wizowego, żeby zapewnić zniesienie obecnych obowiązków wizowych do końca 2009 r.;
13. wyraża zaniepokojenie polityczną ingerencją w mediach w BiH oraz przenikaniem się interesów biznesowych, politycznych i medialnych; w tym względzie wzywa władze, żeby w pełni przestrzegały praw dziennikarzy i niezależności mediów;
14. jednocześnie potwierdza, że wspólnota międzynarodowa i jej wysoki przedstawiciel Valentin Inzko będą zgodnie z mandatem wysokiego przedstawiciela zdecydowanie przeciwdziałać wszelkim próbom podważenia podstaw porozumienia pokojowego z Dayton, zwłaszcza pokojowej koegzystencji różnych społeczności etnicznych w ramach jednego państwa;
15. w związku z tym jest zdania, że urząd wysokiego przedstawiciela powinien pomagać władzom BiH w osiągnięciu i właściwym wdrożeniu wszystkich pięciu celów i dwóch warunków określonych przez Radę ds. Zaprowadzenia Pokoju oraz że do tego czasu należy utrzymać urząd wysokiego przedstawiciela, który będzie zapewniał właściwe wykonanie porozumienia pokojowego z Dayton;
16. podkreśla, że postępy w sprawie pięciu celów i dwóch warunków określonych przez Radę ds. Zaprowadzenia Pokoju są konieczne dla postępów w sprawie integracji z UE;

Piątek, 24 kwietnia 2009 r.

17. wyraża ubolewanie z powodu niedostatecznej uwagi poświęcanej przez Radę kwestii pogorszenia się klimatu politycznego w BiH, a także z powodu okazywanego dotychczas przez państwa członkowskie braku determinacji do poważnej i skoordynowanej reakcji na sytuację w tym kraju;

18. wzywa Radę, żeby poparła wymogi wobec BiH wymienione w niniejszej rezolucji i zaangażowała się we wspieranie ich wykonania; w tym kontekście uważa, że Rada powinna przyznać nowemu specjalnemu przedstawicielowi UE:

- a) mocny i wyraźnie określony mandat oraz niezbędne zasoby personelu, żeby ułatwić przeprowadzenie reform wskazanych w niniejszej rezolucji i wspierać dialog ze społeczeństwem obywatelskim w takich sprawach, m.in. za pośrednictwem nakierowanych kampanii publicznych i poprzez działania służące wsparciu dialogu międzykulturowego i międzywyznaniowego;
- b) środki pozwalające na użycie wszystkich instrumentów UE w celu wspierania rzeczywistych postępów w tym kraju, w tym uprawnienia do nakładania sankcji (np. zawieszenia pomocy finansowej UE);
- c) pełne i trwałe wsparcie polityczne oraz upoważnienie do prowadzenia ogólnej koordynacji podmiotów i instrumentów UE działających w BiH, gwarantując tym samym spójność i konsekwencję wszystkich działań UE oraz koordynację działań z odpowiednimi, międzynarodowymi podmiotami spoza UE, które działają w BiH;
- d) prawo do comiesięcznego informowania Komitetu Politycznego i Bezpieczeństwa o rozwoju sytuacji w BiH oraz do przedstawiania odpowiednich zaleceń w sprawie ukierunkowanych sankcji;

19. wzywa wysokiego przedstawiciela UE ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Javiera Solany oraz komisarza ds. rozszerzenia Olli Rehna, aby przyjęli dużo bardziej aktywną i widoczną rolę w BiH, składając regularne wizyty w tym kraju oraz skutecznie wspierając dialog ze społeczeństwem obywatelskim;

20. wyraża uznanie dla społeczeństwa obywatelskiego BiH za wykazywanie więcej dobrej woli niż jej polityczni przywódcy i bycie pozytywnym czynnikiem na rzecz zmiany i pojednania w tym kraju;

21. ponadto uważa, że konieczne jest utrzymanie znacznych międzynarodowych sił wojskowych w BiH, zdolnych do szybkiego przemieszczania się, tak aby pokazać determinację wspólnoty międzynarodowej do ochrony bezpieczeństwa i integralności BiH;

22. ponownie wzywa do natychmiastowego zatrzymania pozostałych oskarżonych poszukiwanych przez Międzynarodowy Trybunał Karny dla Byłej Jugosławii oraz do stanowczego działania władz BiH na rzecz likwidacji przestępczych sieci, które udzielają tym oskarżonym pomocy;

23. na koniec wzywa do nasilenia dialogu między UE a USA oraz z innymi znaczącymi podmiotami międzynarodowymi w celu uzyskania szerokiego poparcia dla spójnego podejścia do BiH oraz uniknięcia dalszego pogarszania się sytuacji politycznej w tym kraju i destabilizacji regionu; podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy regionalnej dla zapewnienia dalszych postępów BiH;

24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządów i parlamentom Bośni i Hercegowiny oraz jej jednostek terytorialnych.